

Politiek kijkt serieus naar uitzonderingsmaatregelen voor getroffen boeren

Muizenplaag houdt aan

Zolang de muizen in de graspercelen huizen, houdt de ellende voor getroffen boeren aan. Nieuw zaad zullen de diertjes hoogstwaarschijnlijk ook wegvreten. Hoop mogen boeren hebben op zwavelmeststof. LTO ijvert in Brussel en Den Haag volop voor uitzonderingsposities in regelgeving voor ernstige gevallen.

tekst **Sjoerd Hofstee**

Maandenlang al houdt de muizenplaag veel boeren in de greep. En die groep boeren is groeiende, want de muizen trekken wel hier en daar weg, maar duiken elders net zo hard weer op. In Friesland startte de plaag, maar het

verschijnsel evolueert tot een ramp en doet inmiddels alle provincies aan (zie tabel 1).

Wiebren van Stralen kan een zucht niet onderdrukken. 'Ik ben geen panieksaai-er, maar de muizenproblematiek wordt

almaar dramatischer', zegt de mest- en milieuspecialist van LTO. 'Samen met de geleerden voorzagen wij drie opties die ons van de muizen zouden verlossen: aanhoudende vorst, voedseltekort of ziekte in de populatie', schetst Van Stralen. 'Vorst hebben we deze winter amper gehad en een voedseltekort is er duidelijk ook niet. In akkerbouwgewassen als peen houden de muizen ook al huis, ze zoeken duidelijk hun weg wel naar het voedsel. En een ziekte is er blijkbaar nog niet ingekomen. Er wordt door veel mensen gezegd en geschreven dat die er makkelijk in te brengen zou zijn. Wie echter een betaalbaar en toepasbaar middel kent, mag mij bellen.'

Hoewel nog niet gevonden, is ziekte in de muizenpopulatie nu dus de hoop. En als het lukt om een handje te helpen, dan mag ook de steun van het ministerie van Economische Zaken worden verwacht, weet Van Stralen. 'We hebben de optie van een ziekte in de populatie brengen met hen besproken en zij zijn daar niet negatief over.'

Meer mais binnen derogatie

Inmiddels wordt er ook in Brussel druk gepraat over uitzonderingsmaatregelen voor de boeren met schade. Gevraagd worden drie zaken: een verhoging van de 20 procent aan mais met behoud van derogatie, toestaan van granen en andere gewassen tussen het gras zaaien waarbij het perceel als blijvend grasland aangemerkt blijft, en een langere bemestingsperiode komend najaar.

'Ik kan daar nog niets over zeggen, maar het valt mij op dat er goed over

Tabel 1 – Meldingen muizenschade per provincie (bron LTO Noord, peildatum 25 febr. 2015)

provincie	aantal meldingen	aantal ha in gebruik	aantal ha schade	% schade	aantal ha bij schade van		
					<25%	25-75%	>75%
Friesland	1.235	81.366	58.555	72	20.874	24.159	13.522
Groningen	127	8.430	6.084	72	3.834	1.999	252
Overijssel	52	2.223	1.439	65	753	507	179
Utrecht	26	1.114	795	71	339	304	153
Flevoland	20	1.156	373	32	226	76	71
Zuid-Holland	15	619	441	71	267	78	97
Drenthe	13	684	294	43	215	47	32
Noord-Holland	9	500	252	50	204	43	5
Gelderland	9	359	149	41	119	30	0
	1.506	96.452	68.382	71	26.830	27.242	14.310
Noord-Brabant*	3						
Limburg**	20		262				

* Het aantal hectares in Noord-Brabant is niet bekend

** In Limburg houdt de LLTB de schade bij. Van de 20 meldingen zijn tien melkveehouders. De meeste gemelde schade is lichte schade aldaar.

Klaas Sijbesma: 'Zwavel helpt wel, maar je verplaatst het probleem'

Klaas Sijbesma heeft in Koufuderigge samen met zijn broer Meine een melkveebedrijf met 80 hectare grasland en 20 hectare maisland. De muizen lieten de maispercelen met rust, de graspercelen niet. Alle gras werd al vroeg in de zomer aangetast. Het grootste gedeelte ligt er als een prairie bij, 20 hectare staat vol met onkruid en er zijn nieuwe muizen-gaten. Deze percelen zaaiden de veehouders afgelopen herfst opnieuw in.

Om wat te proberen lieten de broers in september zes hectare met zwavel bemesten. 'Dat hielp wel. We vonden het zelf stinken en de muizen ook. De muizen trokken van die percelen af', vertelt Sijbesma. 'Echter, onze andere percelen zaten op dat moment nog vol en bij onze

buren ook. Daarom was het effect uiteindelijk nihil. Het is net als met het onder water zetten van het land: alle percelen in een gebied moet je meenemen, anders heeft het weinig zin. De muizen zijn zo talrijk dat ze terugkomen wanneer de zwavel of het water verdwenen is.'

De broers Sijbesma zagen ook in 2004 al hun percelen vernield door muizen-vraat. Nu is het weer 'bingo'. Klaas Sijbesma denkt dat hij bij een volgende plaag het land gaat beregenen net voor de lichte vorst. 'Dan creëer je ijzel in het land. Daar hebben de knaagdieren een hekel aan. Ik hoop mijn burens daar dan ook toe te bewegen. Met zwavel bemesten kan ook, maar ook dan moeten we allemaal meedoen.'

Klaas Sijbesma

Voor Sijbesma is bestrijding van deze plaag te laat. De muizen zijn weg, want al het land is kaal. 'Het is nu hopen dat er toch nog iets van schadevergoeding of verruiming in de maisbouw loskomt. Dat zou voor ons de pijn iets kunnen verzachten.'

wordt gesproken', zegt Van Stralen. 'Ik verwacht dat de Nederlandse melkveehouders daar vóór 1 april duidelijkheid over krijgen.' De LTO-specialist is voorzichtig, maar laat duidelijk proeven positief gestemd te zijn. 'Juist om die reden is het van belang dat de taxaties uitgevoerd worden. Mochten er uitzonderingsregelingen komen, dan kan een boer met het taxatierapport daar beroep op doen.'

Een beroep doen op wat mogelijk nog komt, geldt ook voor een eventuele schadevergoeding. 'Niemand moet ergens op

rekenen, maar hopen mag altijd. Wij doen dat ook en lobbyen ook daarvoor nog wel door in Den Haag. Als het ministerie wil, zijn er wellicht kansen om GLB-gelden hiervoor in te zetten.'

Verjagen met zwavel

Voorlopig is van een schadevergoeding nog geen sprake. Wel is het onderzoek naar de oorzaak en het verhelpen van de muizenplaag gestart. Daarvoor is 200.000 euro beschikbaar. Rijk, provincie Friesland, LTO en het Faunafonds dragen hieraan bij. Ook wordt samenge-

werkt met het Friese Waterschap. Onder andere die laatste partij start een proef met de inzet van zwavelmeststof. Deze vloeibare meststof moet door zijn stank de muizen op de vlucht doen slaan (zie kader). Veel muizen komen zo om en de nesten worden verlaten, jongen worden daardoor niet meer groot en de populatie loopt terug.

De boeren van het actiecomité en het waterschap zijn bijzonder geïnteresseerd in deze toepassing. Te meer omdat de kosten op 'slechts' 50 euro per hectare liggen voor het product. Tel daar zo'n 20 euro per hectare voor het vloeibaar bemesten bij op en de prijs komt op circa 70 euro per hectare. Aanzienlijk goedkoper dan allerlei andere technieken die de laatste weken naar voren kwamen om de muizen te verdrijven.

De zwavelmeststof wordt gecombineerd met een bindmiddel en onder de naam Akra-WD op de markt gebracht door het bedrijf De Meststoffelij. Ype Hemstra importeert de zwavelmeststof. 'Ik heb twaalf jaar in Oost-Duitsland gewerkt op een gemengd bedrijf met 12.000 hectare. Daar verjaagden we de muizen succesvol met dit middel', vertelt Hemstra.

Volgens hem moet het windstil zijn wanneer het middel over het gras wordt gespoten, om weinig vervluchting op te laten treden. En het middel slaat het beste aan bij een buitentemperatuur van 10 graden of meer. 'Zeventig procent van de muizen gaat er zeker mee dood. Maar eerlijk is eerlijk, het werkt het beste als de hele buurt het gebruikt, anders vliegen ze naar naastgelegen stukken om later weer terug te komen.'

Taxateur Joop Verheul nam samen met ruim vijftien collega's de afgelopen weken de schade op aan graspercelen van bijna duizend Friese boeren. Andere provincies beraden zich nog of ze de taxatie voor getroffen boeren willen betalen

